

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1922.

Första kammaren.

Nr 5.

Tisdagen den 31 januari f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Herr talmannen tillkännagav, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 8 på aftonen.

Justerades protokollen för den 24, 25, 28 och 29 innevarande månad.

Herr *Lindhagen* väckte nedannämnda motioner:

nr 88, om framställande av visst svenskt krav vid utrikespolitiska förhandlingar m. m.;

nr 89, angående svenskt, eventuellt skandinaviskt, baltiskt eller allmänt småstatligt initiativ beträffande avrustning vid internationella förhandlingar angående militärväsendet;

nr 90, angående en fristående svensk, eventuellt nordisk, baltisk eller samfällt småstatlig avrustning;

nr 91, angående svenskt, eventuellt skandinaviskt, baltiskt eller samfällt småstatligt initiativ beträffande grundval för internationella förhandlingar om världens återuppbyggande;

nr 92, om åtgärder för tillgodoseende av behovet för den industriella befolkningen att kunna uppodla jord och ägna sig åt jordbruk;

nr 93, om godkännande av den i Ryssland faktiskt sittande regeringen;

nr 94, om inrättande av ett näringshygieniskt institut i Sverige;

nr 95, om åvägabringande inom statens verk och inrättningar av besparing i hushållningen med elektrisk belysning m. m.;

nr 96, om ersättande av minskning i frivilligt understöd för det oundgängliga ideella föreningsväsendet i Sverige; samt

nr 97, om anhållan till regeringen att överväga frågan om avskaffande av den rena evangeliska läran m. m. samt införande i stället av kristendom i statens styrelse.

Av dessa motioner hänvisades nr 88—91, 96 och 97 till kammarens första tillfälliga utskott samt nr 92—95 till kammarens andra tillfälliga utskott.

Kammaren åtskildes kl. 3,15 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 31 januari e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.

Ledighet från riksdagsgörömaalen beviljades herr *Schedin* under 10 dagar från och med den 4 nästinstundande februari.

Avgåvos och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott nedannämnda motioner:

nr 98, av herr *Lindhagen*, angående framställning till regeringen att den ville låta avfatta sina förslag på sådant sätt, att intressepolitiken småningom omvandlas till samvettpolitik; samt

nr 99, av herr *Schedin* m. fl., angående omarbetning i visst syfte av författningar rörande folkundervisningen.

Avgåvos och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott följande motioner:

nr 100, av herr *Ljunggren*, om åstadkommande av inspektion rörande användningen av de genom rusdrycksförsäljningen inflytande medlen; samt

nr 101, av herr *Åström*, om vidtagande av åtgärder för åstadkommande inom rikets stora städer av hygieniska bostäder för den ogifta manliga befolkningen.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 8,04 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 1 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Herr statsrådet *Linders* avlämnade Kungl. Maj: ts propositioner:

nr 27, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 29, angående pensioner å allmänna indragningsstaten åt vissa f. d. daglönare vid marinen;

nr 30, angående fyllnadspension å allmänna indragningsstaten åt löjtnanten H. Sjöholms änka och minderåriga barn; samt

nr 31, angående pension å allmänna indragningsstaten åt vissa i lantförsvarets tjänst anställda personer.

Justerades protokollsutdrag för gårdagen.

Upplästes följande inkomna läkarintyg:

Att riksdagsman herr *G. Rosén* på grund av ischias tills vidare är till tjänstgöring oförmögen, intygas
Stockholm den 31/1 1922.

A. Ljung,
Leg. läkare.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets betänkande nr 1, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående viss ändring av den i enlighet med riksdagens skrivelse den 22 mars 1921, nr 98, utfärdade förordningen den 24 mars 1921 (nr 121) angående införselmonopol jämte fastställande av högsta pris å socker.

Företogs val av sex revisorer för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sistlidna år, vilken granskning skall taga sin början den 2 oktober 1922;

och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit till revisorer utsedda följande ledamöter av riksdagens första kammare:

herr	Boberg, C. G.	med 84 röster,
„	Ingeström, Å.	„ 84 „
„	Johansson, J. B.	„ 84 „
„	Nilsson, Gustaf	„ 84 „
„	Olsson, O. U. B.	„ 84 „
„	Pålsson, J.	„ 84 „

Anställdes val av tre revisorssuppleanter för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning år 1921; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit därtill utsedda följande ledamöter av riksdagens första kammare:

herr	Rosén, E. J. G.	med 72 röster,
„	Frändén, A. O.	„ 72 „
„	Nilsson, Johan, i Malmö	„ 72 „

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottning bestämd.

Företogs val av tjugufyra valmän för utseende av revisorer och revisorssuppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning år 1921; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till valmän:

herr	Andersson i Eliäntorp	med 62 röster,
„	Antonsson	„ 62 „
„	Bergqvist	„ 62 „
„	Bergström	„ 62 „
„	Björnsson	„ 62 „
„	Bodin	„ 62 „
„	Bondeson	„ 62 „
„	Carlsson, Johan, i Hällsbäck	„ 62 „
„	Enhörning	„ 62 „
„	Hult	„ 62 „
„	Johansson, J. P., i Hornsberg	„ 62 „
„	Larsén, G. A.	„ 62 „
„	Larson, Edward,	„ 62 „
„	Nilson, K. A.	„ 62 „
„	Nilsson, Johan, i Skottlandshus	„ 62 „
„	Nilsson, Johan, i Malmö	„ 62 „
„	Nilsson, Gustaf,	„ 62 „
„	Norling	„ 62 „
„	Olsson, K. O., i Ölgersjö	„ 62 „

herr Rooth	med 62 röster,
„ Strömberg, Gustaf A.	„ 62 „
greve Wachtmeister	„ 62 „
herr Walles	„ 62 „
„ Öhngren	„ 62 „

Anställdes val av sex suppleanter för de valmän, som av kammaren fått i uppdrag att utse revisorer och revisorssuppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning år 1921; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till valmanssuppleanter:

herr Vindahl	med 35 röster,
„ Andersson, P., i Arbrå	„ 35 „
„ Almkvist	„ 35 „
„ Berglund, J. E.	„ 35 „
„ Andersson, S. E., i Hägelåkra	„ 35 „
„ Hansson, Gustaf W.	„ 35 „

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottning bestämd.

Sedan numera statsrådet T. K. V. Nothin erhållit sökt befrielse från det honom av kammaren den 18 maj 1921 lämnade uppdraget att vara ledamot i den uppskattningsövernämnd, varom stadgas i 33 § av förordningen den 28 maj 1920 om uppskattning av mark i och för främdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt, företogs val av en ledamot i denna nämnd; och befanns efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedd

herr Nilsson, Gustaf, i Kristianstad med 43 röster.

Sedan numera statsrådet C. E. Svensson erhållit sökt befrielse från det honom av kammaren den 18 maj 1921 lämnade uppdraget att vara suppleant i den uppskattningsövernämnd, varom stadgas i 33 § av förordningen den 28 maj 1920 om uppskattning av mark i och för främdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt, företogs val av en suppleant i denna nämnd; och befanns efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedd

herr Björnsson, J. E., med 33 röster.

Härefter beslöts, på framställning av herr talmannen, att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om de två sista av de nu företagna valen samt anmodas låta uppsätta

och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels till skrivelse till Konungen med anmälan om de förrättade valen, dels ock till den paragraf, som därom borde intagas i riksdagsbeslutet.

Begäran att få framställa interpellation ang. författningsingressers formulering.

Herr Reuterskiöld erhöi på begäran ordet och yttrade:

Inom statsdepartementen har enligt uppgift utdelats en odaterad, men av departementstjänsteman undertecknad P. M. av följande lydelse: "På uppdrag får jag härmed meddela, att efter ingången av år 1922 ingressen: 'Vi Gustaf med Guds nåde Sveriges, Götes och Vendes Konung göra veterligt:' icke vidare skall användas i författningar. Dessa skola i följd härav antingen helt sakna ingress eller ock börja exempelvis: 'Härigenom förordnas som följer', 'Med riksdagen förordnas som följer', 'På förslag av riksdagen, vartill ock allmänt kyrkomöte samtyckt, förordnas som följer', 'Med föranledande av en framställning av patent- och registreringsverket förordnas som följer', 'Efter riksdagens hörande förordnas som följer'. — Övergångsbestämmelser skall införas sist i en författning, ej i dess ingress."

Även om vissa uttryck i denna P. M. kunde föranleda något tvivel om dess äkthet, kvarstår det faktum att författningar, som hittills under året utkommit, avfattats i överensstämmelse med dess innehåll. Man kan möjligen förstå, att den hittillsvarande formväxlingen i författningarna varit till besvär och bort i uniformitetens intresse upphöra. Men det är dock icke lika lätt att förstå, huru uniformitet på den inslagna vägen skall ernås, så länge i grundlag fordras, att alla av konung och riksdag fastställda författningar skola i konungens namn och med hans underskrift utfärdas. Att något beslut i statsrådet om ändring av den på sagda grundlagsbud stödda, hävdvunna ordningen, kunnat givas, torde vara uteslutet. Men av desto större intresse blir det att erfara, vem som anordnat den nya formen och om ej återgång till det hittillsvarande förhållandet kan förväntas.

Jag anhåller därför om kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern såsom statsrådets främste ledamot få framställa följande spörsmål:

1) Är ovan nämnda P. M. i alla delar riktig och med vilken rätt samt av vem har i sådant fall däri gjorda anordningar vidtagits?

2) Har Eders excellens för avsikt att låta "reformen" utsträckas även till kungl. brev och utslag m. m., eller ämnar Eders excellens vidtaga nödiga åtgärder för bevarande av den grundlagsenliga formen?

3) Om, mot förmodan, Eders excellens och statsrådet i dess helhet skulle gilla "reformen", är då grunden härtill den, att "reformen" betraktas som en sådan bagatellsak, att de naturliga invändningarna mot densamma i en monarkisk stat icke ansetts förtjäna avseende, eller är grunden den, att "reformen" ansetts vara av sådan betydelse,

att även ett politiskt minoritetsparti, som i princip är republikanskt, bort utnyttja sin tillfälliga regeringsställning för dess vidtagande, trots risken att den blir blott tillfällig?

*Begäran att få framställa interpellation ang. författningens sers formulering.
(Forts.)*

Denna anhållan blev på begäran bordlagd.

Efter föredragning av de vid sammanträdet början avlämnade kungl. propositionerna hänvisades dessa, nr 27 till jordbruksutskottet samt nr 29—31 till bankoutskottet.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarrens sammanträde avslutades kl. 3,46 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
